

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De visio[n]e q[ue] apparuit paulo nocte. ca. lxxxv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Actuum apostolorum

deles qui erant iudaei. Hunc constituit paulus episcopus eorum, sed circumcidit eum pro tollendo scandalo iudeorum: ne scandalizarentur quod haberent episcopum incircumcisum, non quod legalia post veritatem euangelii essent necessaria, paulatim tamen non subito iudei erant tolerantia, et quasi cum honore mater sepelienda fuit. Postea eduxit secum paulus timotheum, et transientes per ciuitates precipiebat obseruari decreta apostolorum et seniorum qui erant in hierusalem: et ecclesie confirmabantur et multiplicabantur.

Quod prohibiti sunt apostoli ne irent quo volebant.

Capitulum LXXXIII.

Transientes autem

frigiam et galatiam regionem volentes ire in asiam minorem: prohibiti sunt a spiritu sancto qui sciebat corda hominum, quia tunc non essent credituri. Noluit ergo spiritus sanctus sanctum dari canibus, et impios de contemptu predicationis grauius damnari. Voluit etiam has puincias alijs apostolis reseruare, philippus namque et iohannes predicauerunt in asia minori. Lucas in bithynia a qua similiter a spiritu sancto sunt prohibiti, et ita due cause redduntur quare prohibiti sunt ab huiusmodi puincijs. Vel ne sanctum daretur canibus, vel quia destinati erant a spiritu sancto alijs apostolis, asia minor iohanni bithynia. Luce Origenes ubi agit de puincijs et de decimis dandis sacerdotibus reddit tertiam causam. Dicit enim quod deus prouidens seruis suis alimoniam corporalem: ab huiusmodi puincijs discipulos propter famem prohibuit, propter illam scilicet maximam famem in qua helena sustentauit fratres pauperes qui erant in hierusalem, que facta est quarto anno claudij. Nec fuit hec helena mater constantini, sed regina abigenorum, cuius anno re captus est rex abigenorum, et ea in yroez accepit et concepit ex eo. Et cum nocte dormiret cum ea, et posuisset manum suam super vterum pregnantis, audita est ab eo vox in hunc modum, Cide ne ledas puerum, quia magnus futurus est in mundo. Et audita voce huiusmodi: stupefactus dixit hoc proxi sue. Postea puerum natum cum summa diligentia nutrierunt, et mortuo patre puer factus est rex, et commendat iste in muliere. Et hec est causa comendationis, quia audientes unum deum colere iudeis: coluit eundem, et suscepit circumcisionem et ritus iudeorum. Huius mater helena veniens hierusalem inuenit fratres fideles in hierusalem inedia laborantes quod erat tempus famis, et emit granum vnde quatuor, quia attulerat argenti copiam ad emendum, et sustentauit fratres qui erant in hierusalem. Et cum adhuc esset in iudea, nunciatum est ei quod mortuus esset filius eius et statim redijt et fecit extra hunc cadaver de sepulcro, et repositum in iudeam, et fecit non longe a hierusalem extrui duo mausolea, et in altero repositum corpus filij, et precepit cum mortua esset in altero corpus suum reponi, et sic factum est, et adhuc apparent vestigia mausoleorum, et putant multi decem pro: esse mausoleum helene matris constantini.

De visione que apparuit paulo nocte.

De visione que apparuit paulo nocte.

Capitulum LXXXV.

Quoniam pertransiit

sent missam paulus et socij eius: venerunt troadem, et ostensa est paulo visio per noctem. Apparuit ei vir macedo id est, angelus illius gentis assimilatus viro macedoni: proprietate lingue vel forma specialis, stans et deprecans eum et dicens, Transiens in macedoniam adiuua nos. Et hoc verbum videtur fuisse homo non angelus. Non enim egent angeli auxilio nisi dei. Sed habuit angelus assumptam personam macedonum. Et autem visum vidit statim quesitum, proficisci in macedoniam: certi facti quod vocasset nos deus euangelizare eis. Et nota quod dictus est quesitum. Hic enim primo ostendit lucas se comitem fuisse pauli, forte et nunc primo adhesit ei, vnde nusquam in precedenti ait ventum, sed vbiq; venerunt, et similia. Hic autem primo comisciscit se socijs pauli, vide quoque quod vbi dicitur erat vir macedo stans. Super hoc verbo stans glosa habet modica. Angeli semper stare dicuntur. Cui plerique adherentes, in antiphona pascali sedit angelus, emendant, stetit angelus, sed errant. Intelligentus est semper in hoc libro, cum legantur in euangelio angelum sedit ad monumentum. Nauigantes autem a troade recto cursu venimus samothraciam et sequenti die philippis: que est prima ciuitas macedonie, id est venientibus a mari prima occurrit, et erat colonia. Dicitur autem

colonia ciuitas illa que defectu indigenarū nouis cultoribz implet. Un̄ z colonia quā si a nouis cultoribz d̄r. Fuimus em̄ ibi p̄ di es aliquot. z die sabbatoz egressi sumus ex tra portam iuxta flumē ubi videbat esse lo cus congruus orationi. id est locutioni v̄l sup plicationi. Orare namq; accipit̄ p̄ perorare z pro supplicare.

Accepti sunt a muliere purpuraria.

Capitulum. LXXXVI.

Et sedētes loque

e batur mulieribz q̄ conuenerāt Et mulier quedā lidda nomine. pur puraria ciuitatē t̄tirenōz audiebat nos lo quentes. Potest aut̄ intelligi purpuraria q̄ si vtens purpura. quia totan erat d̄ regio se mine. Vel pot̄ purpuraria: qz t̄tirit̄ pur pure. vel qz v̄debat purpurā. Cū aut̄ bapti zata esset z domus eius tota. dep̄cata ē nos dicēs. Si iudicatis me fidelē introite in do mū meā: z manete mecum. Et itraim̄ coacti. Adhuc ei abhorrebāt intrare domos gen tilium p̄ vitando scandalo iudeoz.

De spiritu phitonico a puella eiecto.

Capitulum. LXXXVII.

Sicrum est autēz

f ereuntibz nob̄ ad orationē: vt ob utaret nob̄ quedā puella habens spiritū phitonico. Potest aut̄ intelligi phit onissa. vel p̄ spirituz phitonico operās arte magica: v̄l spiritu phitonico verata. His em̄ duobz modis accipit̄ in sacra sc̄ptura h̄ no men. vel phitonissa dicit̄ que p̄ spiritū phito nicū suscitationē mortuoz operat̄ arte magi ca. vt que ad petitionē faul̄s ab infer̄s voca uit animā samuelis. vel potius p̄ ea spirituz imundū. Hec aut̄ species art̄s magice ab a polline phitone inuenta est z ab eius cogno mine cognominata est. Dicit̄ em̄ phitonissa que a spū phitonico possidet̄. z ea v̄t̄ quā si organo suo ad diuinandū. q̄l̄ter h̄c pot̄ us videt̄ accipi. Et erat questuosa dominis suis. qz mltū p̄cipiebāt emolimentū ex diui natione ipsius. Hec subsecuta paulū et socios eius clamabat dicēs. Isti homines sunt ser uī dei excelsi. qui annunciat̄ nobis viāz salu tis. Et sic clamabat multis diebz. forte p̄ bo num nature v̄l pot̄ spū sancto spiritū phito nicum vt per eā vez loqueret̄ v̄rgente. Lon

uersus autē paulus ip̄a post eū clamante. d̄ xit̄ spiritū imundol. Precipio tibi in nomine iesu ch̄ri ab ea. Et exiit ab ea qz indignus erat vt verbū euāgelij p̄ eam spiritus mēd̄ar annunciat̄. Vidētes aut̄ hoc dñi eius sciē tes quā maxmū inde fumerent incōmodij apprehēderūt silā z paulū. z duxerūt eos ad forum ad p̄ncipes. z offerētes eos magistratibus dixerūt. Isti homines p̄turbāt ciuitatē nostrā. cū sint iudei p̄dicantes nouā q̄m dam religionē. quā nō licet nob̄ suscipere cū simus rhomani. Jā ei decretū erat a rhoma nis: vt nullus deus de nouo coleret̄ nisi ap̄ probate senatus. Et cucurrūt plebs aduersus eos z magistratus. et scissis eoz tunicis sus serunt eos v̄rgis cedi. z flagellatos miserūt in carcerem: precipientes custodi vt diligen ter custodiret eos. Qui a cepto mādato misit eos in carcerem interiorē. pedes eorum stringens ligno.

De terremoto vnde aperta sunt ostia carceris.

Capitulum. LXXXVIII.

Edia autē nocte

m paulus z silas decābat̄ byz mnos. z orātes laudabāt̄ d̄m

Et dū media nocte orarent subito factus est terremoto. q̄ scz terremoto om̄ia fundamēta carceris cōmota sunt. ostia aperta. vincula om̄nū q̄ erant in carcere rupta. nō solum pauli z silē sed z alioz. Exp̄gefactus est autē custos carceris. z vidēs ianuas carceris ap̄tas. euaginato gladio volebat se interficere. autumans om̄es incarceratos aufugisse. Et cū esset paulus in medio carceris tenebrosi. vidēs hoc in spiritu exclamauit. Nihil tibi facias mali. Uniuerſi ei quos custo diebas h̄c sumus. Sciebat em̄ q̄ tunc volebat sibi manū in̄icere. quia putabat oēs in carceratos aufugisse. z petito lumine a ministris in trogressus est custos carceris. z tremefactus tum p̄ his que facta fuerant in terremoto. quia intellexerat paulus q̄ se vellet interficere. procidit̄ paulo z silē ad pedes. z educens eos d̄ carcere ait. Quid me dñi oportet face re vt saluus fiam. Ad quē illi. Crede i domi nū iesum. z saluus eris tu z domus tua tota. Et locuti sunt ei verbū domini. z omnibus qui erant in domo eius. z tollens eos in illa hora lauit plagas eoz. z baptizatus est. z sic